

Előszó

2016. június 26-án a brit választópolgárok 72,2%-os részvétellel megtartott népszavazáson – elsőként az Európai Unió története során – az integráció elhagyásáról döntöttek.¹ Az eredmény a politikusokat és a közvélemény-kutatókat is váratlanul érte.

Az Egyesült Királyság EU-tagságának megszűnése – ahogyan a médiában már régóta nevezik: a *brexít* – hidegzuhanyként érte az európai integráció előrehaladását remélő szakembereket és általában az európai polgárokat. A brit tagság megszűnése a közvetlenül érintett tagállamon túl hatással lesz a többi tagállam és az Európai Unió helyzetére, további fejlődésére. Változhat az európai architektúra: az unión belüli Európa kontinentális vonásai kerülhetnek előtérbe. Erősödhet az integrációt kezdeményező eredeti magállamok, különösen Németország és Franciaország befolyása.

Az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karán hazánkban az elsők között kezdtek meg e témakör kutatását. Rövid idővel a jelzett referendum után 2016 júliusában kiváló szakértők bevonásával kerekasztal-beszélgetésre került sor a karon, majd 2016 őszén a brexit témakörét tárgyaló tanulmány jelent meg a kar három vezető oktatójának együttműködésében.² 2016. november 15-én pedig nagy érdeklődéssel fogadott, s jelentős médiavisszhangot kiváltó konferenciára került sor *A brexit scenáriói és hatásai* címmel a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karán.

E kötet elkészítésére a fenti konferencia kínált alkalmat. Már a rendezvényen határozott igényként fogalmazódott meg az elhangzott előadások megjelentetése. A kötet megjelenítésére az egyetemen működő, *A modern állam gazdasági szerepének legújabb dimenziói* elnevezésű Ludovika Kutatóműhely átfogó EU kutatási programja nyújtott lehetőséget.³ Minthogy időközben a témakörben számos új fejlemény történt, a kötet célja nem az eredeti rendezvényen elhangzottak pusztá reprodukálása, hanem a tematikában szereplő problémakörök elméletileg igényes és a lehetőségek szerint naprakész feldolgozása volt.

A kötet a brit kilépés lehetséges scenárióit tárgyalja. Elemzi e folyamat legfontosabb területeit. Feltárja a politikai vitákat, a kilépés jogi vonatkozásait, s a leginkább részletes elemzésekben a brexit gazdasági összefüggéseit tekinti át.

Abban a reményben bocsátjuk útjára a kötetet, hogy az hozzájárulhat e bonyolult témakör mélyebb megértéséhez, a további elmélyült szakmai vitákhoz. A szerkesztés lezárásakor, 2018 tavaszán még nem látható előre: pontosan mi is lesz a megvalósuló út. A kutatók feladata a lehetséges scenáriók és azok hatásainak bemutatása. E feladatot a kötet szerzői legjobb tudásuk szerint végezték el.

¹ Viszonylag kis többséggel, mintegy 52%-os arányban.

² BÓKA–HALMAI–KOLLER 2016.

³ A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosítószámú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt keretében működtetett Ludovika Kutatóműhely keretében, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem felkérésére készült.

Noha a megoldások pontos jegyzéke nem áll rendelkezésre, az elemzésekből világosan kitűnt: *a dezintegráció sem a brit, sem az európai érdekek tekintetében nem ígér előnyöket.* Minél mérsékeltebb a dezintegráció, annál inkább keretek közé szoríthatóak az esetleges veszteségek. Messzire vezető, s nem csak brit horizontban jelentős kérdéseket vet fel: minderről miért nem tudtak időben a brit választópolgárok? A témakör tehát nemcsak az európai integráció egyik legsúlyosabb kihívásának tárgyalására, hanem a populizmus és a „tényeken túli” politizálás előretörésének, annak lehetséges következményei illusztrálására is alkalmat nyújthat.

Öszintén remélem, a kötet olvasói fontos új ismeretekhez, s az integráció és dezintegráció kérdésének objektív megítéléséhez szükséges szempontokhoz juthatnak a kötetben foglalt tanulmányok figyelmes áttanulmányozása nyomán. Ebben a reményben adjuk át a szakembereknek és a szélesebb olvasóközönségnek e művet.⁴

Budapest, 2018. április 19.

A kötet szerkesztője

⁴ Köszönettel tartozom valamennyi együttműködő kollégának. Külön megköszönöm Pásztor Szabolcs közreműködését, aki a kötetben általam írott tanulmány technikai szerkesztési munkáit végezte el.